

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 29 листопада 2018 року № 30-1

м. Київ

Про розгляд Звіту про результати аудиту ефективності використання коштів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпечення житлом дітей-сиріт, осіб з їх числа

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України «Про Рахункову палату» розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпечення житлом дітей-сиріт, осіб з їх числа.

За результатами розгляду Рахункова палата

В С Т А Н О В И Л А :

1. У 2017–2018 роках Кабінетом Міністрів України з ініціативи Міністерства соціальної політики України як центрального органу виконавчої влади, уповноваженого формувати і реалізовувати державну політику у сфері забезпечення захисту прав дітей, прийнято низку нормативно-правових актів з питань реалізації конституційних прав дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа на житло.

1.1. Видатки на зазначені цілі, що є функціями держави, на основі принципу субсидіарності відповідно до статей 82, 83 і 97 Бюджетного кодексу України передано на виконання місцевому самоврядуванню. Проте держава, делегувавши ці функції, у 2015–2016 роках не забезпечила передачі місцевому самоврядуванню згідно зі статтею 85 цього Кодексу необхідних фінансових ресурсів у вигляді закріплених за відповідними бюджетами загальнодержавних податків і зборів або їх частки, а також трансфертів з Державного бюджету України.

Лише в другій половині 2017 року ініційовано надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам за КПКВК 2511180, спрямованої на придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа. У цей період ухвалено Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки (розпорядження Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 № 526-р), прийнято Указ Президента України від 12.01.2018 № 5 «Про першочергові заходи щодо захисту прав дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб із їх числа», затверджено Державну соціальну програму «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2021 року (постанова Кабінету Міністрів України від 30.05.2018 № 453). Таким чином, у 2018 році вперше забезпечено спрямування коштів субвенції на придбання житла, яке за тристоронніми угодами одразу оформляється у власність особам із числа дітей-сиріт.

1.2. Водночас Законом України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» не передбачено (на відміну від 2017 року) спрямування субвенції на будівництво/придбання житла для дітей, позбавлених батьківського піклування, що порушує їхнє право на житло, встановлене статтею 31 Житлового кодексу Української РСР і статтею 33 Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування».

1.3. Міністерством соціальної політики України як головним розпорядником коштів субвенції, низкою обласних, Київською міською державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування не забезпечено належного управління коштами субвенції, виділеної місцевим бюджетам у 2017 і 2018 роках у загальній сумі 795,4 млн гривень. Як наслідок, створено ризики недосягнення передбаченого Національною стратегією реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017–2026 роки очікуваного збільшення на **20 відс.** щороку (починаючи з 2018 року) чисельності забезпечених житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа, які перебувають на квартирному обліку (станом на 01.01.2018 – **27 397 осіб**).

Через надходження у 2017 році коштів субвенції до місцевих бюджетів у листопаді до державного бюджету повернено як невикористані **33,6 млн грн** (більше **12 відс.** відкритих асигнувань). Незважаючи на виділення бюджетних асигнувань у 2018 році у квітні-серпні поточного року в повному обсязі, станом на 01.10.2018 освоєно лише 107,9 млн грн (близько **21 відс.** наданих асигнувань).

1.4. Аудитом у восьми регіонах із дев'яти, де проведено контрольний захід, встановлено, що з порушенням бюджетного законодавства використано 12,2 млн грн субвенції, неефективно – 51,5 млн гривень. З огляду на обсяги субвенції (76,2 млн грн), які перевірялися на місцях на

предмет законності і ефективності їх використання (21 відс. обсягу загальних касових видатків по державі), з порушеннями бюджетного законодавства, допущеними у зазначених регіонах, використано **16 відс.** коштів, неефективно – майже **68 відсотків**. Це свідчить про низький рівень управління коштами субвенції і неналежну фінансову дисципліну при освоєнні її коштів на місцях. При цьому в діях/бездіяльності **14** посадових осіб вбачаються **ознаки кримінальних**, у тому числі корупційних, **правопорушень**.

Головна причина – прогалина в законодавстві, яка призводить до істотних ризиків зловживань службовим становищем, неналежного використання коштів держбюджету з боку посадових осіб, діяльність яких пов'язана з купівлею об'єктів житлової нерухомості. Жодним нормативно-правовим актом не встановлено механізму пошуку вільних житлових приміщень; норм про обов'язковість застосування органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування при закупівлі житла у громадян положень законів України «Про публічні закупівлі» і «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», а також критеріїв визначення придатності житлових приміщень, придбаних на вторинному ринку.

2. Нормативно-правове та організаційне забезпечення управління субвенцією у 2017 і 2018 роках здійснювалося неналежно (відповідальний – заступник Міністра соціальної політики України з питань європейської інтеграції Чуркіна О. І.). **У результаті органи державної влади і органи місцевого самоврядування при придбанні житлових приміщень для суспільних потреб діяли на власний розсуд, а не згідно із законом, як це визначено статтею 19 Конституції України, що призвело до неефективного використання коштів субвенції та незабезпечення конституційних прав низки громадян на житло.**

2.1. Так, Порядок та умови надання у 2017 році субвенції затверджено постановою Кабінету Міністрів України через три місяці (15.11.2017 № 877) після набрання чинності Законом України від 13.07.2017 № 2137 «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 рік». Як наслідок – відкриття асигнувань місцевим бюджетам лише **30.11.2017** і ризики неосвоєння в повному обсязі субвенції у 2017 році.

2.2. У пункті 18 Порядку та умов надання у 2017 році субвенції (2018 році) міститься положення про те, що закупівля товарів, робіт і послуг здійснюється у встановленому законом порядку. Однак закони України «Про публічні закупівлі» і «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», які регулюють питання закупівлі товарів, робіт і послуг, придбання нерухомості, не визначають вимог до обов'язковості застосування їх положень розпорядниками бюджетних коштів при закупівлі житла на вторинному ринку. У результаті розпорядники бюджетних коштів при придбанні у громадян об'єктів нерухомості самостійно вирішували, чи користуватися звітами про незалежну оцінку майна, наявними у продавців, для встановлення ринкової вартості житла, що

придбавалося. При цьому процедури конкурсних торгів при закупівлі дороговартісних об'єктів нерухомості (житла) не застосовувались, тому що Порядком безпосередньо не передбачені.

2.3. Згідно з пунктом 17 Порядку та умов надання у 2017 році субвенції (2018 році) усі придбані/збудовані/відремонтовані/ реконструйовані житлові об'єкти повинні відповідати вимогам державних будівельних норм ДБН В.2.2-15-2005 «Будинки і споруди. Житлові будинки. Основні положення». Однак ці державні будівельні норми поширюються лише на проектування нових і реконструкцію житлових будинків. Таким чином, відсутні чіткі критерії визначення придатності для проживання в житлових приміщеннях, придбаних на вторинному ринку. Утворені регіональні комісії, що визначають напрями використання субвенції і дають згоду на придбання житла, не мають у складі спеціалістів, які перевіряють житлові приміщення на відповідність вимогам ДБН, ДСанПІН. Рішення щодо відповідності житла ухвалюються комісіями колегіально і без висновків спеціалістів (навіть залучених), що призводить до безвідповідальності розпорядників коштів субвенції, придбання житлових приміщень у незадовільному стані, які потребують значних видатків для поточного і капітального ремонту, а отже – додаткових витрат бюджетних коштів для приведення їх у належний стан.

2.4. Окремі положення законів України «Про житловий фонд соціального призначення» і «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» в частині врегулювання права на соціальне житло створюють ризики ненадання соціального житла особам з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які на момент придбання соціального житла перебували на обліку громадян, що потребують поліпшення житлових умов, однак не перебували на соціальному квартирному обліку, та/або які перебували на соціальному квартирному обліку, але яким виповнилося 23 роки.

Аудитом у Дніпропетровській області, зокрема, встановлено, що відповідно до рішень виконкомів Марганецької, Нікопольської, Перещепинської міських рад, Піщанської сільської ради у 7 випадках придбане за рахунок коштів субвенції соціальне житло (1174,4 тис. грн) розподілене особам із числа дітей-сиріт, яким виповнилося 23 і більше років. Оскільки соціальне житло надано таким особам не в місячний термін з часу досягнення 18 років, як визначено статтею 33 Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», питання забезпечення житлом у разі невиконання цієї вимоги потребує правового врегулювання.

2.5. Запобіжником неякісної (недобросовісної) оцінки житла згідно із законодавством є рецензування звітів. Зокрема, статтею 13 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» передбачено, що рецензування звіту про оцінку майна (акта оцінки майна) здійснюється на вимогу особи, яка використовує оцінку майна та її результати для прийняття рішень, у тому числі на вимогу органів державної

влади та органів місцевого самоврядування, що мають зацікавленість у неупередженому критичному розгляді оцінки майна.

Проте через нечіткість норм щодо джерел фінансування такого рецензування **в жодному з восьми регіонів**, де встановлено ознаки завищення вартості придбаного житла (наприклад по Одеській області – на 3,9 млн грн), розпорядниками бюджетних коштів не ініційовано проведення органами ФДМУ чи іншими сертифікованими суб'єктами оцінювання **рецензування звітів про оцінку майна** відповідно до статті 13 зазначеного Закону. При цьому посадовці органів місцевого самоврядування у Донецькій, Дніпропетровській, Закарпатській областях надали пояснення про неможливість/необов'язковість проведення рецензування на безоплатній основі та/або відсутність коштів у місцевому бюджеті для проведення його на платній основі. Як наслідок, вартість житла, визначена для потреб бюджетної програми суб'єктами оцінки у листопаді – грудні 2017 року, здебільшого збігалася з вартістю нового житла, визначеною раніше робочими комісіями місцевих рад за опосередкованою вартістю спорудження 1 м² загальної площі житла, що періодично визначається Мінрегіоном. Отже, питання фінансування проведення за ініціативою органів державної влади та органів місцевого самоврядування рецензування звітів про оцінку житла потребує правового врегулювання.

3. Управлінські рішення щодо виконання бюджетної програми за КПКВК 2511180 на центральному і місцевому рівні у 2017 році і звітному періоді 2018 року ухвалювалися із затримкою і були неефективними, що створило передумови для невикористання значної частини субвенції.

3.1. Обласним бюджетам і бюджету м. Києва у **2017 році** загалом спрямовано **277,7 млн грн** (100 відс. обсягів, затверджених Законом України «Про Державний бюджет України на 2017 рік»). Касові видатки становили 244,1 млн грн, а **33,6 млн грн** (12,1 відс.) не використано за призначенням та повернено до державного бюджету через затримки із підготовкою Мінсоцполітики проекту Порядку та умов надання у 2017 році субвенції та неефективне управління коштами субвенції їх розпорядниками на місцях.

Найнижчий рівень освоєння коштів субвенції у 2017 році встановлено у Хмельницькій (**19,4 відс.**) і Закарпатській (**33,9 відс.**) областях. У результаті у Хмельницькій області (головний розпорядник – департамент фінансів Хмельницької облдержадміністрації) повернено до державного бюджету понад 4,7 млн грн субвенції, у Закарпатській області (головний розпорядник коштів – Служба у справах дітей облдержадміністрації) – майже 8,9 млн гривень.

3.2. У **2018 році**, незважаючи на виділення асигнувань у квітні-серпні поточного року в повному обсязі (**517,7 млн грн**), освоєння коштів субвенції є незадовільним: станом на 01.10.2018 освоєно лише **107,9 млн грн**, або **20,8 відс.** відкритих бюджетних асигнувань. Взагалі не проведено касових видатків за коштами субвенції у Житомирській, Івано-Франківській, Миколаївській, Полтавській, Рівненській областях і м. Черкаси. Низький рівень освоєння коштів субвенції виявлено в Київській (3,0 відс.),

Хмельницькій (4,4 відс.), Кіровоградській (8,9 відс.), Дніпропетровській (10,6 відс.), Донецькій (16,5 відс.) областях.

Головна причина низького рівня освоєння коштів – несвоєчасні управлінські рішення обласних державних адміністрацій щодо організації роботи обласних комісій, незаконні і необґрунтовані управлінські рішення розпорядників бюджетних коштів на місцях. Зокрема, аудитом встановлено зволікання Житомирською обласною держадміністрацією зі створенням комісії для розподілу коштів субвенції та організацією її роботи. Так, у 2018 році Житомирській області виділено 18,3 млн грн для забезпечення 19 осіб житлом, але комісія для розподілу коштів створена лише 12.09.2018 (розпорядження голови облдержадміністрації за № 358), а перше її засідання проведено 04.10.2018.

4. Створення окремих регіональних комісій було незаконним, а їх робота під час опрацювання одержаних від місцевих органів влади пропозицій щодо напрямів та об'єктів фінансування за рахунок субвенції часто формальною, що призвело до ухвалення низки неналежно обґрунтованих рішень про розподіл субвенції за напрямами. Отже, посадові особи окремих регіональних комісій виконували свої службові обов'язки несумлінно.

4.1. У м. Києві міську комісію для прийняття рішень щодо визначення напрямів та об'єктів, на які буде спрямовано субвенцію у 2017 році, всупереч вимогам пунктів 6 і 7 Порядку та умов надання у 2017 році субвенції утворено не розпорядженням голови КМДА, а наказом від 29.11.2017 № 63 начальника Служби у справах дітей та сім'ї виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) Танцюри В. А., що є перевищенням його повноважень. Головою міської комісії затверджено Наумука О. П. – заступника начальника Служби. Із 11 членів комісії 6 – працівники Служби. За рішеннями цієї комісії Службою проводилися господарські операції, які завдали збитків державі.

4.2. Комісією Київської обласної держадміністрації (голова – заступник голови облдержадміністрації Кучер В. А.), незважаючи на рахунки приватного нотаріуса щодо сплати податків з чітким їх розмежуванням за платниками з продажу та придбання нерухомого майна, що долучені до усіх пропозицій Києво-Святошинської райдержадміністрації, у серпні 2018 року ухвалено рішення про розподіл Києво-Святошинському району субвенції для придбання житла для дитини-сироти та соціального житла для 5 дітей-сиріт з урахуванням податків та зборів, які мають перераховуватися до бюджету податковим агентом за рахунок фізичних осіб. Прийняття Київською облдержадміністрацією за рекомендацією обласної комісії рішення про спрямування субвенції з урахуванням податків, що сплачуються за рахунок фізичних осіб, створило ризик нецільового використання у 2018 році **154,3 тис. грн** субвенції.

5. Обласні держадміністрації у Дніпропетровській, Донецькій, Житомирській, Закарпатській, Київській, Одеській, Харківській областях, Київська міська держадміністрація та відповідні розпорядники

коштів на місцях через неналежне управління коштами субвенції, відсутність релевантної системи внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту не забезпечили законного (12,1 млн грн), ефективного (51,5 млн грн) використання коштів державного бюджету, а також взяття на баланс збудованих/придбаних об'єктів нерухомості на суму 1,2 млн гривень.

5.1. Вкрай низький рівень фінансової дисципліни з питань використання коштів субвенції встановлено у **Дніпропетровській обл.** (використано з порушеннями законодавства 1,5 млн грн субвенції, неефективно – 13,9 млн грн), **Харківській обл.** (1,4 і 7,9 млн грн відповідно), **Закарпатській обл.** (0,2 і 5,2 млн грн) і в **м. Києві** (8,9 і 6,4 млн грн відповідно). В **Одеській області** виявлено 8,4 млн грн неефективно використаних коштів та ознаки придбання житлових приміщень за завищеною на 3,9 млн грн вартістю.

Аудитом встановлено **нецільове використання 9,3 млн грн субвенції**, з яких 8915,5 тис. грн – у **м. Києві** (придбання Службою у справах дітей Київської міської державної адміністрації майнових прав на 12 квартир шляхом укладання договорів про участь у фонді фінансування будівництва замість придбання житла для проживання у забудовника); 235,7 тис. грн – **Закарпатській області** (придбання Великолучківською сільською радою за рахунок субвенції у 2017 році земельної ділянки для обслуговування соціального житла); 123,9 тис. грн – **Київській області** (сплата Святопетрівською сільською радою Києво-Святошинського району за рахунок субвенції податку з продажу нерухомого майна та військового збору); 16,7 тис. грн – **Дніпропетровській області** (сплата Службою у справах дітей облдержадміністрації пенсійного збору з операцій, які звільнені від обов'язкового державного пенсійного страхування).

У **Харківській області** виявлено порушення Пісочинською селищною радою вимог законодавства щодо попередньої оплати за житло на суму 1374,4 тис. грн, у **Дніпропетровській області** – придбання Кам'янською міською радою однокімнатних квартир за ціною, що перевищує на 1385,3 тис. грн визначену суб'єктами оціночної діяльності.

Встановлено також низку фактів придбання житлових приміщень для дитячих будинків сімейного типу та соціального житла, які за своїми технічними і санітарно-гігієнічними параметрами не відповідають вимогам статті 3 Закону України «Про житловий фонд соціального призначення», статті 33 Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», а також пункту 5 Порядку надання соціального житла, а також урахування площі житла, що перебуває у власності громадянина, якому надається квартира або садибний (одноквартирний) житловий будинок з житлового фонду соціального призначення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.07.2008 № 682 (далі – Порядок надання соціального житла). Найбільше фактів непродуктивного використання коштів

субвенції виявлено у **Дніпропетровській** (на 5,9 млн грн), **Закарпатській** (на 3,2 млн грн) і **Харківській** (на 4,3 млн грн) областях.

5.2. У діях/бездіяльності 14 посадових осіб за 8 фактами придбання житлових приміщень вбачаються ознаки кримінальних правопорушень.

У діях начальника Служби у справах дітей та сім'ї **Київської міської державної адміністрації** Танцюри В. А. за фактом придбання у посередника на об'єкті, на якому ще 09.06.2017 (майже півтора року тому) зареєстровано дві декларації про готовність до експлуатації об'єкта, майнових прав на квартири, вартість яких на 0,97 млн грн вища, ніж у забудовника, вбачаються одночасно ознаки правопорушень, передбачених статтями 191 «Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем» і 210 «Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням» Кримінального кодексу України.

За фактом нецільового використання коштів субвенції на оплату податку з продажу нерухомого майна та військового збору у діях Святопетрівського сільського голови Овсієнка А. М. (**Кисво-Святошинський район Київської області**) вбачаються ознаки кримінального правопорушення, передбаченого статтею 367 «Службова недбалість» Кримінального кодексу України.

Директором департаменту комунальної власності, земельних відносин та реєстрації речових прав на нерухоме майно Кам'янської міської ради Журавльовим С. Г. (**Дніпропетровська область**) допущено придбання шести однокімнатних квартир за вартістю, що перевищує майже на 1,4 млн грн їх ринкову, визначену суб'єктами оціночної діяльності. Отже, в його діях вбачаються ознаки кримінального правопорушення, визначеного статтею 191 «Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем» Кримінального кодексу України.

Придбання Кольчинською селищною радою (**Закарпатська область**) у грудні 2017 року всупереч вимогам частини четвертої статті 3 Закону України «Про житловий фонд соціального призначення» та пункту 5 Порядку надання соціального житла будинку за 0,58 млн грн, не придатного для проживання, свідчить, що в діях селищного голови Дуба М. В. вбачаються ознаки правопорушення, передбаченого статтею 191 «Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем» Кримінального кодексу України.

5.3. Аудитом встановлено, що нерезультативно використано 30,7 млн грн субвенції.

Зокрема, на час проведення аудиту по **Дніпропетровській області** не розподілено з грудня 2017 року між особами, які потребують соціального житла, 30 квартир на загальну суму 7,9 млн грн, що свідчить про нерезультативне використання коштів субвенції. **Ужгородською міською радою Закарпатської області** станом на серпень 2018 року через невзяття на облік і неведення соціального квартирного обліку дітей-сиріт (стаття 33

Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування») не забезпечено використання за призначенням квартири і будинку загальною вартістю 1,4 млн гривень. У **Тетерівській сільській раді Житомирської області** станом на 25.09.2018 не використовується за призначенням житловий будинок із земельною ділянкою вартістю 1,7 млн грн, придбані в грудні 2017 році для потреб дитячого будинку сімейного типу, який створено розпорядженням Житомирської райдержадміністрації від 27.09.2018 № 523. У м. Києві більше 9 місяців не використовуються за призначенням дві квартири загальною вартістю 6,4 млн грн, придбані в грудні 2017 року для дитячих будинків сімейного типу **Службою у справах дітей та сім'ї Київської міської держадміністрації**, на капітальний ремонт і облаштування яких з міського бюджету 2019 року планується виділення 4,5 млн гривень.

6. Не досягнуто станом на 01.10.2018 визначених планом пріоритетних дій Уряду на 2018 рік результатів щодо забезпечення протягом року не менш як 500 дітей-сиріт житлом і придбання не менш як 50 житлових будинків для дитячих будинків сімейного типу. Показник з придбання житла, що надається у власність, за дев'ять місяців 2018 року виконано на 55 відс., із житлових приміщень для дитячих будинків сімейного типу – на 28 відсотків.

Таким чином, діяльність Міністерства соціальної політики України (заступник Міністра з питань європейської інтеграції Чуркіна О. І.) як головного розпорядника бюджетних коштів (субвенції), Кабінету Міністрів України (в частині контролю) і обласних державних адміністрацій із цього вкрай важливого для держави соціального питання є недостатньо результативною та свідчить про неефективність управлінських рішень (дій) як на центральному, так і регіональному рівні.

Загалом у **2017 році** за рахунок субвенції придбано **51 житлове приміщення для дитячих будинків сімейного типу** на **334** дитини, підготовлено проектно-кошторисну документацію для будівництва з цією метою трьох житлових приміщень, а також придбано **468 житлових приміщень** соціального призначення для **579** осіб з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування. Проте у ці дитячі будинки сімейного типу станом на 01.10.2018, тобто через 9 місяців, заселено 321 особу, що **на 13 менше**, а в придбане соціальне житло – лише 422 особи – **на 157 осіб менше**.

Станом на **01.10.2018** за рахунок субвенції, виділеної у 2018 році, придбано **14 будинків** для дитячих будинків сімейного типу, в яких оформлено 61 дитину, розпочато будівництво двох будинків для дитячих будинків сімейного типу, придбано **248 квартир** для 276 дітей-сиріт, осіб з їх числа (з оформленням у власність), а також **36 житлових приміщень** соціального призначення для 40 осіб цієї категорії.

Отже, якщо у 2017 році кошти субвенції для дитячих будинків сімейного типу спрямовано тільки на придбання будинків на вторинному ринку, то у 2018 році їх спрямовано також на будівництво таких будинків.

Відповідно, якщо у 2017 році придбавалося лише соціальне житло для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, і осіб з їх числа, яке надавалося їм у тимчасове користування, то у 2018 році вперше кошти субвенції спрямовано на придбання житла, переданого особам із числа дітей-сиріт у власність, а також на будівництво малих групових будинків.

Водночас під час аудиту Рахункової палати спостерігалось значне зростання у жовтні-листопаді 2018 року кількості придбаного органами влади на місцях житла всіх видів для дітей-сиріт та осіб з їх числа, про що також свідчать публікації у засобах масової інформації (зокрема, «Голос України» № 208 від 03.11.2018 – «Сироти отримали квартири», № 214 від 13.11.2018 – «Сиротам придбали квартири»). Отже, є реальні можливості підвищення ефективності управління коштами субвенції.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпечення житлом дітей-сиріт, осіб з їх числа затвердити.

2. Про результати аудиту ефективності використання коштів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпечення житлом дітей-сиріт, осіб з їх числа поінформувати **Верховну Раду України.**

3. Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аудиту надіслати **Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення, а також Уповноваженому Президента України з прав дитини.** Про результати аудиту поінформувати **народного депутата України Павленка Ю. О.**

4. Відомості у формі рішення Рахункової палати про результати аудиту надіслати **Кабінету Міністрів України** і рекомендувати:

- ініціювати внесення змін до законів України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» і «Про публічні закупівлі» з метою поширення їх дії на закупівлю житла на вторинному ринку;

- ініціювати внесення змін до Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» з метою врегулювання права на житло, що придбавається на умовах співфінансування з державного і місцевого бюджетів, осіб з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які на момент придбання житла перебували на квартирному обліку або соціальному квартирному обліку, але яким виповнилося 23 і більше років;

- забезпечити виконання Указу Президента України від 12.01.2018 № 5 «Про першочергові заходи щодо захисту прав дітей-сиріт, дітей, позбавлених

батьківського піклування, та осіб із їх числа» в частині розроблення та внесення в установленому порядку на розгляд Верховної Ради України законопроекту, спрямованого на запровадження грошової компенсації дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, особам з їх числа за належні їм для отримання жилі приміщення;

- доручити Міністерству соціальної політики України, Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України і Фонду державного майна України розробити механізм придбання органами виконавчої влади і місцевого самоврядування житла на вторинному ринку для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа, з урахуванням положень законів України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» і «Про публічні закупівлі», а також передбачивши критерії (умови), яким мають відповідати такі житлові приміщення;

- забезпечити своєчасну підготовку та затвердження порядку і умов надання субвенції у 2019 році.

5. Рішення Рахункової палати та Звіт надіслати Міністерству соціальної політики України та рекомендувати:

- спільно з Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України і Фондом державного майна України підготувати та внести Кабінету Міністрів України проект порядку і умов надання субвенції у 2019 році, врегулювавши в ньому питання:

- обов'язковості застосування розпорядниками бюджетних коштів при закупівлі житла на вторинному ринку положень законів України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» і «Про публічні закупівлі»;

- встановлення технічних і санітарно-гігієнічних вимог до житлових приміщень, які придбаються для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа на вторинному ринку;

- визначення порядку пошуку і відбору житлових приміщень за участю експертів з питань оцінки технічних і санітарно-гігієнічних параметрів житлових приміщень;

- встановлення критеріїв відбору житлових об'єктів, відповідність яким має забезпечити належні умови проживання в них;

- спрямування коштів субвенції на оплату послуг з рецензування звітів про оцінку житлової нерухомості у разі наявності ознак необґрунтованого визначення суб'єктами оціночної діяльності ринкової вартості житла;

- спільно з обласними і Київською міською державними адміністраціями вжити додаткових заходів щодо забезпечення виконання бюджетної програми за КПКВК 2511180 у частині повного освоєння виділених у 2018 році бюджетних асигнувань, своєчасного влаштування дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, до дитячих будинків сімейного типу, передачі придбаного соціального житла/житла особам з їх числа у тимчасове чи постійне користування (власність).

6. Рішення Рахункової палати про результати аудиту надіслати **Дніпропетровській, Донецькій, Закарпатській, Житомирській, Київській, Одеській, Харківській обласним і Київській міській державним адміністраціям** і запропонувати розглянути результати контрольних заходів, проведених в межах аудиту у відповідному регіоні, на засіданнях колегій, а також вжити заходів щодо:

- забезпечення усунення розпорядниками коштів порушень у використанні коштів державного бюджету, виявлених під час аудиту;

- забезпечення взяття органами місцевого самоврядування на баланс збудованого/придбаного соціального житла;

- притягнення до встановленої законом відповідальності посадових осіб, які допустили незаконне витрачання коштів субвенції, що має ознаки кримінального та/або адміністративного правопорушення;

Київській міській державній адміністрації забезпечити дотримання вимог пунктів 6 і 7 Порядку та умов надання у 2018 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на проектні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпечення житлом дітей-сиріт, осіб з їх числа, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 № 877 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 18.04.2018 № 300), у частині утворення міської комісії з визначення напрямів та об'єктів, на які спрямовується субвенція.

7. Відповідно до пункту 1 частини першої статті 117 і частини першої статті 118 Бюджетного кодексу України **оголосити попередження про неналежне виконання бюджетного законодавства** з вимогою усунути порушення, визначене у:

пункті 24 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України, – **Службі у справах дітей та сім'ї Київської міської держадміністрації** (начальник Танцюра В. А.), **Службі у справах дітей Дніпропетровської обласної державної адміністрації** (начальник Візир В. М), **Святопетрівській сільській раді** Києво-Святошинського району Київської області (голова Овсієнко А. М.), **Великолучківській сільській раді** Мукачівського району Закарпатської області (голова Чоп Я. І.);

пункті 23 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України, – **департаменту комунальної власності, земельних відносин та реєстрації речових прав на нерухоме майно Кам'янської міської ради** Дніпропетровської області (директор Журавльов С. Г.);

пункті 22 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України, – **Пісочинській селищній раді** Харківської області (голова Чорнобай О. О.).

Надіслати вказаним учасникам бюджетного процесу рішення Рахункової палати.

8. Повідомити **Генеральну прокуратуру України** про виявлені під час аудиту ознаки кримінальних правопорушень, зазначених у пункті 5.2 цього рішення.

9. Оприлюднити рішення Рахункової палати, результати його розгляду об'єктами контролю та Звіт на офіційному веб-сайті Рахункової палати. Доручити заступнику Голови Рахункової палати Майснеру А. В. представляти позицію Рахункової палати за результатами цього аудиту на засіданнях Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення, в засобах масової інформації та на міжнародному рівні.

10. Контроль за виконанням цього рішення покласти на заступника Голови Рахункової палати Майснера А. В.

Голова Рахункової палати

В. В. Пацкан